

TBE-vaksine – hva bør du vite?

Hva bør en farmasøyt kjenne til – og hva kan du gjøre?

Skogflåttencefalitt (tick-borne encephalitis – TBE) er en infeksjonssykdom forårsaket av TBE-virus. Viruset kan overføres fra infisert flått til menneske ved flåttbitt. Sykdommen smitter ikke mellom mennesker.

Klinisk bilde varierer fra subklinisk infeksjon til svært alvorlig sykdom (hjernebetennelse). De fleste TBE-infeksjoner forløper uten tegn på sykdom.

Det er ingen spesifikk behandling mot TBE, men det finnes en vaksine som gir god beskyttelse. TBE-vaksinen forebygger kun TBE, og ikke flåttbitt eller borreliainfeksjon. Begrepet «flåttvaksine» er derfor misvisende.

Utbredelse av TBE

- Sykdommen TBE forekommer i flekkvise, endemiske områder rundt Østersjøen, i Sentral-Europa og Russland. I Norge er sykdomsforekomsten fremdeles lav.
- Det er funnet TBE-infisert flått enkelte steder langs hele norskekysten fra svenskegrensen i sør til Helgeland i nord. Det foreligger dermed en mulig risiko for smitteoverføring til menneske. Humane TBE-tilfeller er så langt bare rapportert langs kysten i Agder, Vestfold og Telemark og tidligere Buskerud fylke.

Anbefalinger og råd

- I Norge er TBE-vaksinen aktuell for voksne og barn som ofte blir bitt av flått i områder hvor det er rapportert humane TBE-tilfeller. Risikoen for smitte er høyest i disse områdene.
- Ved utenlandsreiser er TBE-vaksinen aktuell hvis man skal drive med friluftaktivitet i områder hvor det forekommer smitte.
- Anbefalingen er å starte TBE-vaksinasjon på senvinteren, i god tid før flåttsesongen.
- Tilgjengelige TBE-vaksiner i Norge er TicoVac Junior (1–15 år) og TicoVac (≥ 16 år).
- For immunfriske personer 1–60 år består grunnvaksineringen av 3 doser:
  - 2 doser med 1–3 måneders intervall
  - 3. dose 5–12 måneder etter 2. dose
- For personer > 60 år og personer med immunsviktilstander (inkludert immunsuppressiv behandling) anbefaler Folkehelseinstituttet grunnvaksinering med 4 doser:
  - 3 doser med 1–3 måneders intervall
  - 4. dose 5–12 måneder etter 3. dose

Produsenten anbefaler tredoseregime til alle, men Folkehelseinstituttet anbefaler firedoseregime til eldre og immunsupprimerte, slik man også gjør i Sverige.

- Ved behov for fortsatt beskyttelse anbefales en oppfriskningsdose 3 år etter grunnvaksinering. Deretter anbefales regelmessig oppfriskning henholdsvis hvert 5. år (immunfriske personer 1–60 år) og hvert 3. år (personer > 60 år og personer med immunsviktilstander).
- Det er ikke noe maksimumsintervall mellom dosene, men for lange intervall kan medføre ufullstendig beskyttelse frem til neste dose blir gitt.
- TBE-vaksinen må gis forebyggende, og anbefales ikke etter mulig eksponering (flåttbitt i endemisk område).
- Gjennomgått TBE-infeksjon gir langvarig immunitet, og vaksinasjon er derfor ikke nødvendig. Det er ikke farlig å få vaksinen hvis man er usikker på om man kan ha hatt en asymptomatisk TBE-infeksjon.

Hvordan kan farmasøyter bidra?

- Kjenne vaksineanbefalingene og gi råd. Spesielt viktig å kjenne til hvor i Norge det anbefales vaksine til personer som ofte blir bitt av flått.
- Hvis farmasøyter trenger faglig bistand, har Folkehelseinstituttet en vaksinerådgivningstelefon for helsepersonell (21 07 70 00). Telefonen er åpen hverdager kl. 13.00–14.30. Helsepersonell kan også sende vaksinespørsmål til vaksine@fhi.no.

Vil du vite mer?

Flåttsenteret

Nasjonal kompetansetjeneste for flåttbårne sykdommer
<https://flattsenteret.no>

Veiledere

Smittervernveileder – Skogflåttencefalitt (Folkehelseinstituttet)
www.fhi.no

Vaksinasjonsveilederen – Skogflåttencefalittvaksine (Folkehelseinstituttet)
www.fhi.no

TEKST: Berit Sofie Wiklund, farmasøyt og seniorrådgiver, seksjon for vaksineforsyning, Folkehelseinstituttet